

Idees per a construir la pau

Diplomàcia municipal i altres iniciatives dels governs locals per construir la pau - nº5, Novembre de 2009

Persones Refugiades

Pràctiques de ciutats

POLÍTIQUES DE PAU

- Utica, ciutat renaixent...p.9
- Reconciliació de hutus i tutsis desplaçats a Muriza..... p.10
- La Calera.....p.10

SENSIBILITZACIÓ

- Museus del refugi.....p.11
- Un camp de refugiats en el cor de la ciutat.....p.12
- Shahrazad, històries de vida.....p.12

COOPERACIÓ

- Suport a la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD) p.14

Campanyes

- Xarxa de Ciutats Internacionals de Refugi (ICORN) p.15
- Ciutats solidaries p.15

Recursos

- Activitats de sensibilització p.16
- Jocs d'ordinador.....p.16

p.1-8	Persones refugiades
p. 2	1. Persones refugiades i desplaçades
p.2	2. La dimensió del problema
p.4	3. Les ciutats refugi
p.6	4. Protegir les persones refugiades
p.6	a. Les obligacions dels municipis de cara a la protecció de les persones refugiades
p.7	b. Les dificultats dels municipis en la protecció de persones refugiades i desplaçades
p.9-14	Pràctiques dels Municipis
p. 15	Campanyes
p.16	Recursos

Persones refugiades

1. Persones refugiades i desplaçades

Quin tipus de moviments forçats de població hi ha i quines característiques tenen? Habitualment se'n distingeixen dos tipus: quan les persones es desplacen i quan es refugien:

Persona refugiada: persona que ha hagut de fugir del lloc on viu perquè la persegueixen degut a les seves conviccions polítiques, a les seves creences religioses, etc,¹ i ha buscat protecció en un altre país.

Persona desplaçada: persona que ha hagut de fugir del lloc on viu perquè la persegueixen degut a les seves conviccions polítiques, a les seves creences religioses, etc., i s'ha mogut per l'interior del seu estat.

La principal diferència entre una persona refugiada i una persona desplaçada és que la primera ha creuat una frontera internacional, mentre que la segona s'ha quedat a l'interior del país. Aquesta distinció, que pot semblar sense importància a primera vista, té repercussions importants: mentre que els refugiats estan protegits pel dret internacional, els desplaçats no tenen cap mena de protecció per part del dret internacional. A més, com que es queden dins del país que encara està en situació de conflicte armat, els desplaçats tenen més probabilitats de ser atacats.

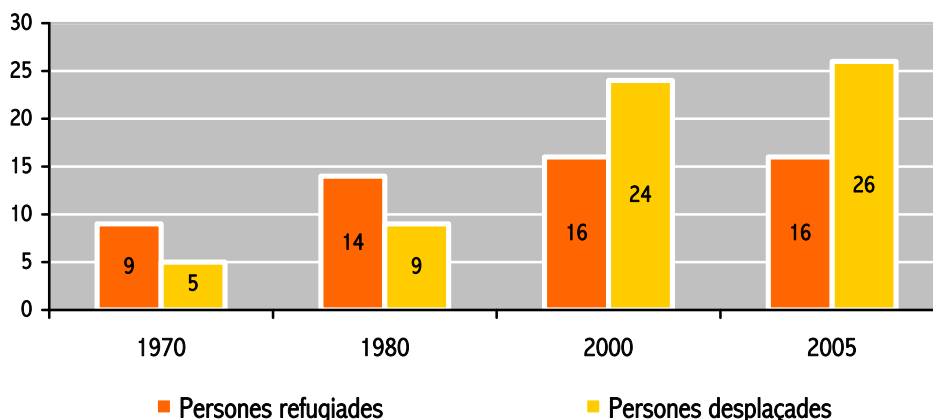
2. La dimensió del problema

L'impacte dels conflictes armats, la persecució política, però també i cada cop més els desastres naturals, fan que en els últimes dècades el nombre de desplaçats i de refugiats no hagi parat de créixer. Les últimes dades comptabilitzen un total de **42 milions de persones** que han hagut de deixar les seves llars per protegir-se.

---

¹ Tot i que, segons la definició oficial de persona refugiada d'ACNUR, fugir d'un conflicte bèl·lic no és motiu per a ser reconegut/uda com a refugiat/ada, a la pràctica sí que es reconeix. Els conflictes armats són una de les principals causes de que hi hagi persones refugiades.

Evolució del nombre de persones refugiades i desplaçades (en milions)

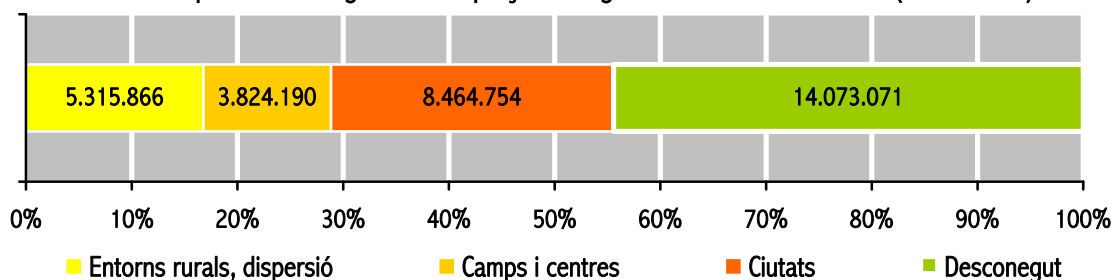
Font: International Displacement Monitoring Centre www.internal-displacement.org i *Alerta 2006/ Informe sobre conflictos, derechos humanos y construcción de paz*. Icaria. Barcelona, 2006.

Com es pot observar en el gràfic, el nombre de persones refugiades en els últims anys s'ha multiplicat per dos respecte als anys '70, mentre que el nombre de persones desplaçades s'ha multiplicat per cinc.

Però, si per protegir-se és més segur creuar les fronteres que quedar-se en el mateix país, com és que **cada vegada hi ha una proporció més gran de persones desplaçades?** Existeixen diversos factors que expliquen que cada vegada hi hagi més desplaçats interns i menys desplaçats: per començar, no tota la població té prou mitjans econòmics per a canviar de país; a més, els països veïns es poden negar a acollir les persones que s'hi volen refugiar (perquè els suposa un cost elevat, o perquè pot desestabilitzar el país). A vegades, també, té a veure amb que els estats on hi ha la guerra tracten d'evitar que la població creui les fronteres, per a augmentar el control sobre aquesta.

Tot i que la situació dels refugiats que més es coneix és quan s'organitzen camps de refugiats, aquesta és només una de les alternatives. En efecte, existeixen altres opcions, com el reassentament espontani en àrees rurals, o el reassentament a ciutats:

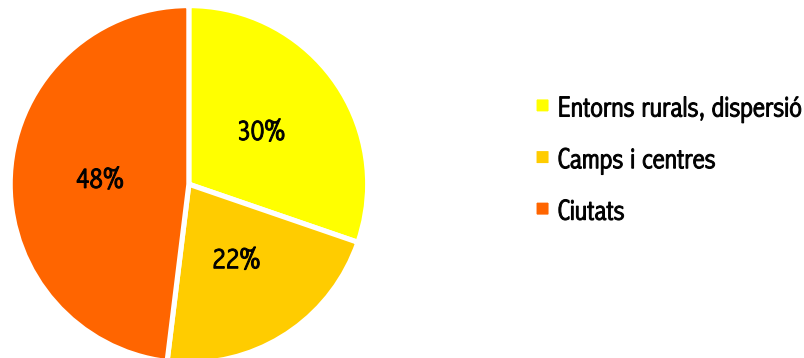
Nombre de persones refugiades i desplaçades segons el lloc d'assentament (finals 2007)

Font: Gràfic elaborat a partir de dades de l'Anuari estadístic 2007 d'UNHCR.

D'aquesta manera, i tenint únicament en compte les dades de les que es sap el lloc de reassentament, es pot calcular que la proporció de refugiats i desplaçats que van a parar a les ciutats és de gairebé 50%:

Proporció de refugiats i desplaçats que van a parar a les ciutats (2007)

Font: Gràfic elaborat a partir de dades de l'Anuari estadístic 2007 d'UNHCR.

La proporció de refugiats i desplaçats que es reasenta a ciutats ha crescut vertiginosament. Aquesta evolució parteix de prop de l'1% a finals dels anys '90, puja al 13% al 2002,² i arriba ja al 48% al 2007.

El fet que les persones forçades a migrar prefereixin, sempre que els és possible, reasentar-se a les ciutats abans que en camps o en entorns rurals té a veure amb les possibilitats de reintegrar-se en una vida normalitzada més fàcilment. "Tres raons porten als desplaçats a instal·lar-se a les ciutats: per trobar feina, per inscriure el seu estatut de persona desplaçada a les autoritats, i per a trobar una mica de seguretat."³ Sovint, els refugiats tenen més possibilitats de trobar una vida normalitzada a ciutats que en camps. Tot això fa preveure que les ciutats hauran d'estar més i més preparades a afrontar aquest repte.

3. Les ciutats refugi

Algunes ciutats s'han caracteritzat al llarg de la història per la seva condició de ciutat d'asil, per diversos motius. En el continent Europeu, els motius pels quals les ciutats han hagut d'acollir desplaçats i refugiats han evolucionat amb el context històric.

² Karen, Y. (2004). "Just enough for the cities: urban refugees make their own way". A *World Refugee Survey, 2004*.

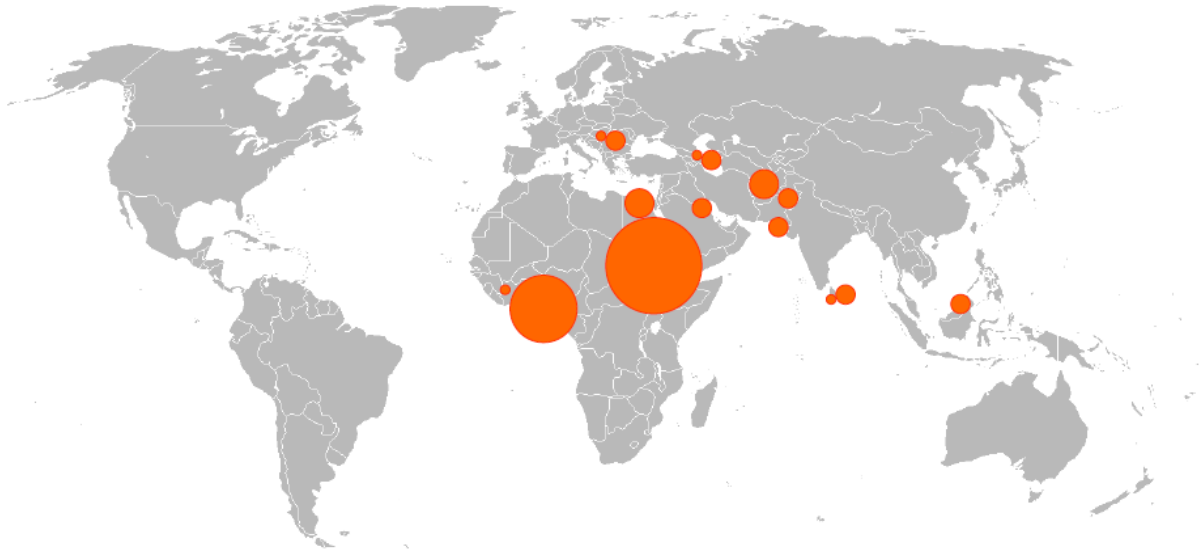
³ Orchard, P. (2007). "Les déplacés urbains: Les déplacés internes et les réfugiés dans les villes" a *La Sécurité Humaine pour un siècle Urbain. Défis locaux, perspectives mondiales. Sécurité Humaine Villes*.

Així, a Europa, els primers casos de ciutats-refugi que es recorden es vinculen a la protecció enfront de la **persecució religiosa**. N'és un exemple paradigmàtic la ciutat de [Ginebra](#), on, ja des del 1550, i més endavant amb una nova onada de refugiats per motiu de religió al 1685, acollint refugiats protestants.

La I^a Guerra Mundial, la Guerra Civil espanyola, o la II^a Guerra Mundial entre altres provoquen nous moviments de població de persones que fugen dels **enfrentaments armats**. Així, molts pobles i ciutats fronterers o que es troben en els principals camins dels desplaçaments acullen refugiats i desplaçats.

Més endavant altres ciutats decideixen emprendre polítiques proactives d'asil de persones **perseguides políticament**. La ciutat noruega de [Stavanger](#) es va autoproclamar al 1995 ciutat d'asil, responent a una iniciativa del Parlament Internacional d'Escriptors que volia promoure una xarxa de ciutats d'asil per als escriptors perseguits. Aquest primer pas de la ciutat de Stavanger ha estat seguit per moltes altres ciutats, que han constituït la xarxa internacional de ciutats de refugi (veure més endavant).

Actualment, però, i malgrat aquest precedents històrics, no són les ciutats europees les que acullen el nombre més gran de refugiats i de desplaçats. En efecte, tal i com mostra el mapa següent, sovint són ciutats de països en vies de desenvolupament les que han d'afrontar majors els fluxos de persones refugiades i desplaçades.

Principals ciutats que acullen refugiats i desplaçats i nombre de persones acollides:

Khartoum (Sudan): 911.664;	Sindh (Pakistan): 87.779;
Abidjan (Côte d'Ivoire): 483.931;	Jaffna (Sri Lanka): 84.493;
Nangarhar (Afghanistan): 205.295;	Àrea de Belgrad (Sèrbia): 84.025;
Punjab (Pakistan): 180.667;	Sabah (Malàsia): 61.314;
Baku (Azerbaijan): 166.489;	Sumgait (Azərbayjan): 44.084;
Batticaloa (Sri Lanka): 163.983;	Duekoué (Costa d'Ivori): 39.399;
Kuwait (Kuwait): 129.860;	Vojvodina (Sèrbia): 30.736
El Cairo (Egipte): 112.515;	Font: Anuari UNHCR 2007.

4. Protegir les persones refugiades

a. Les obligacions dels municipis de cara a la protecció de les persones refugiades

Pel fet de tenir l'estatut de refugiades, el dret internacional reconeix que aquestes persones han de rebre una protecció especial. En particular, s'ha de vetllar perquè aquestes persones accedeixin a un habitatge, tinguin feina, accés a la salut i a l'educació obligatòria, a més a més de que se'ls garanteixi la seguretat. Tot i que en principi la obligació de garantir aquests drets recau en els estats, els municipis també tenen una responsabilitat important al respecte.

Algunes ciutats, com és el cas de Manchester, al Regne Unit, han aprovat mocions que enumeren quines són les responsabilitats del municipi de cara a garantir els drets de les persones refugiades.

Carta dels refugiats de Manchester

Tot i que l'origen de la Carta es troba en la xarxa de la societat civil Fòrum de Migrants i Refugiats, l'ajuntament de Manchester va aprovar al febrer de l'any 2006 una moció adoptant el document.

Després d'un posicionament en que reivindica la necessitat de definir les persones no pas en funció de les diferències sinó pels principis que es comparteixen, demanen que es respectin els seus drets en tant que refugiats per tal d'acabar amb la marginació social que pateixen, i per tal de contribuir a la societat de forma plena.

Drets bàsics	Reconeixement de la dignitat i els drets inalienables de totes les persones; Igualtat de tracte de les persones refugiades respecte a la resta de ciutadans; Reconeixement per part dels serveis de la ciutat de la seva responsabilitat en que l'atenció a les persones refugiades sigui ètica i es faci segons els estàndards internacionals; Reconeixement del dret a la representació legal; Reconeixement de la importància dels serveis de traducció.
Salut	Reconeixement del dret al mateix accés a la salut que la resta de ciutadania; Necessitat d'atenció a la salut mental de les persones refugiades.
Habitatge	Dret a un habitatge apropiat; Reconeixement que l'evicció per la força és un acte dolorós per les víctimes i per les comunitats.

Educació	Necessitat que les escoles afavoreixin la integració; Reconeixement de les necessitats emocionals dels infants refugiats; Accés a serveis educatius per adults.
Ocupació	Reconeixement de la voluntat de treballar de les persones refugiades; Promoció de la ocupació i serveis de formació professional per a les persones refugiades.
Convivència	No equiparació de l'estatut de refugiat amb un crim; Reconeixement del dret a viure sense por a la persecució; Promoció de cobertura de notícies sobre les persones refugiades que no reforcin els estereotips; Suport a les organitzacions comunitàries i de refugiats per respectar les seves cultures, arts i llengües.

http://www.manchester.gov.uk/site/scripts/meetings_info.php?meetingID=342&attachmentID=1582

b. Les dificultats dels municipis en la protecció de persones refugiades i desplaçades

L'elevada proporció de refugiats que va a parar a les ciutats, i les nombroses necessitats que tenen aquestes poblacions especialment vulnerables fan que les ciutats hagin d'afrontar veritables reptes alhora d'acollir persones immigrades.

Els principals reptes que les ciutats han d'afrontar són:

- **Manca d'informació de les autoritats locals:** a diferència dels refugiats que viuen en camps, la majoria de refugiats i desplaçats a les ciutats no estan comptabilitzats com a tals. Per por a que se'ls faci retornar a camps, o per por a que se'ls denegui l'estatut de refugiat i hagin de retornar als seus països d'origen, molts refugiats i desplaçats no es declaren com a tals. Això fa que siguin molt més difícils de comptabilitzar que si visquessin en camps, i per tant és més difícil d'avaluar les seves necessitats.
- **Insuficiència de mitjans:** El fet de no tenir informació fidedigna del nombre de refugiats i desplaçats a les ciutats fa que l'Agència de Nacions Unides encarregada de la protecció d'aquestes persones (ACNUR o UNHCR, per les seves sigles en anglès) no pugui desenvolupar suficientment bé la seva tasca, i que aquest pes recaigui sobre el municipi. Aquesta és una càrrega molt grossa, degut a que refugiats i desplaçats són una població que ha perdut casa, feina, escolarització dels fills, etc., i que per tant requereix una atenció especial. Els ajuntaments, doncs, han de fer l'esforç econòmic que requereix atendre a les persones refugiades i desplaçades. Aquest esforç,

que pot ser especialment difícil quan són multituds les que arriben sobtadament, poques vegades rep el suport dels estats.

Degut a l'esforç econòmic que suposa l'atenció a les persones refugiades i desplaçades, i a la por a un possible un "efecte de crida" en cas que una bona atenció als desplaçats pugui fer que més i més desplaçats vagin arribant, alguns ajuntaments han optat per no fer polítiques d'atenció al refugiat o el desplaçat, o fins i tot per fer-los fora de les ciutats.

Altres ajuntaments, en canvi, han desenvolupat pràctiques molt interessants, com es veurà en l'apartat a continuació.

Pràctiques de municipis

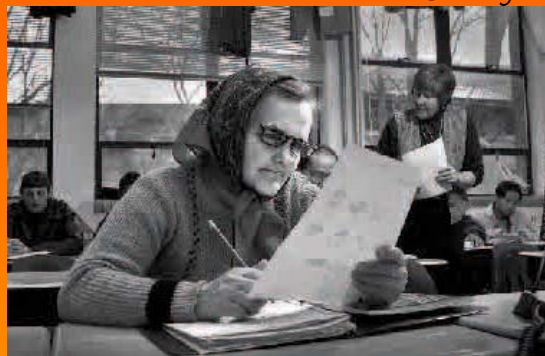
1. Polítiques de pau

La principal política que poden desenvolupar els municipis és l'acollida de refugiats i de desplaçats, afavorint la seva incorporació normalitzada a la vida de la ciutat.

Utica, ciutat renaixent

Objectiu: Atreure nous ciutadans fent polítiques actives d'acollida a refugiats polítics.

Context: Tot i no ser una de les ciutats del món que més refugiats rep, Utica (NY, EUA) destaca per les seves polítiques d'acollida de refugiats. La ciutat havia estat una ciutat prospera gràcies a una forta indústria tèxtil, però la crisi de la indústria a la regió i la conseqüent manca d'oportunitats laborals, la ciutat va veure com es reduïa dràsticament el nombre d'habitants, entrant en una època difícil de la seva història.

Descripció: Utica és una de les poques ciutats que demana rebre una part de la quota de refugiats polítics que reben els Estats Units cada any. Gràcies al suport el Centre de refugiats Mohawk Valley s'acull i assisteix als refugiats en termes de habitatge, feina, escolarització, classes de llengua i formació ciutadana. Alhora, aquest ha format als serveis de la ciutat (escoles, hospitals, propietaris de pisos, etc.) en atenció a la diversitat.

A les escoles municipals es parlen ja més de 30 idiomes, el diari local té una columna en bosni, i el principal hospital té un apartat a la seva web sobre diversitat cultural.

Resultats: La ciutat s'ha estabilitzat en uns 65.000 habitants, dels quals 1/6 són refugiats de prop de 30 països. Alguns actors qualifiquen l'arribada de refugiats a Utica com una "segona oportunitat".

Font: Revista Refugees. Volum 1, nº 136, 2005.
<http://www.unhcr.org/publ/PUBL/426f4c772.pdf>.

<http://mvrccr.org/>

Reconciliació de hutus i tutsis desplaçats a Muriza

Objectiu: Oferir solucions definitives al desplaçament intern de la població a Burundi, i afavorir la reconciliació entre poblacions hutus i tutsis.

Context: De 1993 al 2007, Burundi ha patit un conflicte armat que ha enfrontat al Govern amb el grup armat d'oposició FNL per la lluita del poder. Aquest enfrontament va comportar l'enfrontament i el desplaçament de centenars de milers de persones hutu i tutsi.

Descripció: La població de Muriza (Burundi), gràcies a l'aportació econòmica i logística de l'Alt Comissionat de Nacions Unides pels Refugiats (UNHCR), acull a famílies desplaçades hutus i tutsis, que reben cases de maons i 2000 m² de terra.

Resultats: 49 famílies tutsis i 15 dones hutus, la majoria desplaçades des dels anys 1970, s'han instal·lat a Muriza. Els coordinadors del projecte destaquen que el clima a Muriza és un exemple de reconciliació, i que fins la data no s'han registrat enfrontaments entre les persones dels bàndols antigament enfrontats, així com els residents de Muriza. Els governadors de les províncies i el Ministeri de Gestió de la Terra estan identificant noves terres per a estendre l'experiència a altres 14 poblacions de la regió de Ruyigi.

Font: Notícies d'IRIN, International Justice, etc.

La Calera

Objectiu: Afavorir la integració socio-econòmica dels refugiats mitjançant polítiques integrals de reassestament.

Context: Al 2004, 24 països centre i sud-americans van signar el *Plan de Acción de México*, que contempla un seguit d'accions per a reforçar la protecció i la integració de les persones refugiades.

Descripció: La Calera (Chile) ha signat un conveni de cooperació amb ACNUR per a afavorir la formulació de polítiques públiques d'atenció a les persones refugiades. En virtut d'aquest acord, La Calera ha promogut el funcionament d'un Comitè Operatiu, integrat per diferents departaments del Govern local, ACNUR i altres organitzacions de la societat civil encarregat de definir les accions necessàries per a facilitar l'accés de les persones refugiades als plans i programes del Municipi (subsidis familiars, plans d'emergència d'habitatge i de política alimentària, recolzament a micro-empreses, integració al sistema educatiu, etc.).

La Calera també participa del programa de Reassestament voluntari, mitjançant el qual acull a persones, que pels motius que siguin, es desplacen de nou del país on han trobat asil.

Resultats: La Calera ha rebut a 39 persones palestines antigament refugiades en camps a la frontera entre Síria i Irak. ha estat nomenada Ciutat Solidària per La Oficina Regional per Amèrica Llatina d'ACNUR.

Font: <http://www.acnur.org/>

2. Sensibilització

En tant que nouvinguts a les ciutats, les persones refugiades i desplaçades poden patir l'estigma de l'estranger, en especial quan venen en posicions desfavorables de pobresa. Per això és important donar a conèixer les raons que els ha portat a fugir del lloc on vivien, i donant a conèixer els seus drets a ser protegits.

Una forma de fer entendre la realitat de les persones refugiades i desplaçades és remetre's a la pròpia història, recuperant experiències pròpies de desplaçament i refugi.

Museus del refugi

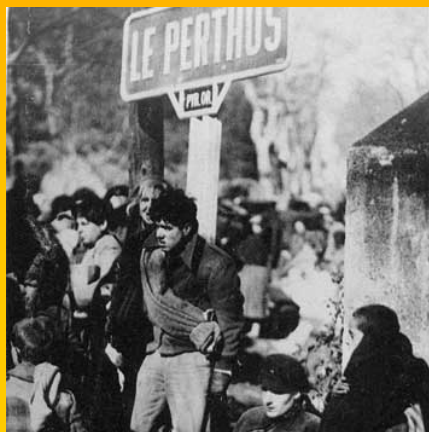
Objectiu: Donar a conèixer situacions de desplaçament degut als conflictes armats.

Context: Les diferents guerres a Europa al llarg de la història han tingut com a conseqüència, igual que en els conflictes armats actuals, moviments de desplaçats i de refugiats. És el cas dels refugiats espanyols del bàndol republicà durant la guerra civil espanyola o dels francesos que van fugir del bàndol nazi a la segona guerra mundial.

Descripció: Per a recordar aquestes experiències històriques, el municipis de Sort i de La Jonquera han creat els següents museus:

Camí de la Llibertat – Presó museu de Sort recorda als entre 60.000 i 80.000 francesos que van creuar els Pirineus per a fugir de la Segona Guerra Mundial. El Museu documenta les principals vies per a creuar les fronteres.

Actualment, la ciutat de Sort està agermanada amb la ciutat francesa de Saint Giron, de l'altra banda dels Pirineus.

El **Museu Memorial de l'Exili – MUME** de La Jonquera recorda el camí dels republicans refugiant-se a França a causa de la Guerra Civil espanyola, i tracta la temàtica de l'Exili.

Tots dos museus compten amb el suport dels ajuntaments respectius.

Font: web de la [Presó-museu de Sort](#), del [Museu Memorial de l'Exili](#), i del [Memorial democràtic](#)

Altres formes de sensibilitzar sobre la dura experiència d'haver de migrar per la força és donar a conèixer com és la vida d'una persona refugiada o desplaçada en un camp de refugiats.

Un camp de refugiats en el cor de la ciutat

Objectiu: Sensibilitzar sobre la realitat de les persones refugiades o desplaçades que viuen en camps de refugiats.

Context: Segons la organització Metges sense fronteres prop de 42 milions de persones en el món han hagut de fugir de les seves cases a causa de conflictes armats.

Descripció: Les ciutats de Winnipeg, Edmonton, Calgary i Vancouver al Canadà, i de San Francisco, Los Angeles, Santa Monica i San Diego als Estats Units han acollit el muntatge d'una simulació d'un camp de refugiats per a donar a conèixer la seva situació.

Font: <http://refugeecamp.org/home/>

L'art és també un mitjà pel qual transmetre experiències de vida. En aquest cas, la literatura serveix de suport per a la sensibilització.

Shahrazad, històries de vida

Objectiu: Fer sentir veus d'escriptors que han patit l'experiència de la migració forçada.

Context: La persecució política de l'escriptor iranià Salamn Rushdie va fer que nasqués l'associació PEN internacional per a protegir els escriptors perseguits. PEN internacional va engrescar a ciutats a formar la Xarxa de ciutats Internacionals de Refugi (ICORN), que acullen escriptors refugiats. Algunes de les ciutats membre d'ICORN han engegat el projecte Shahrazad, per a donar a conèixer la veu d'escriptors i poetes refugiats.

Descripció: Sis ciutats de la xarxa ICORN (Barcelona, Brussels (Bèlgica), Frankfurt (Alemanya), Norwich (Regne Unit), Estocolm (Suècia) i Stavanger (Noruega)) han impulsat aquest projecte, que es concreta en les següents accions:

En primer lloc, convida a novelistes, poetes, dibuixants, periodistas, dramaturgs, assaigistes, etc. d'arreu del món i que són o han estat refugiats, a escriure sobre la seva experiència. Aquesta activitat permet crear un canal d'expressió Per a aquests escriptors, alhora que contribueix a tenir peces escrites amb una mirada transcultural.

En segon lloc, organitza tallers d'escriptura i tallers de creació digital per a infants i per a joves, impartits per aquests mateixos escriptors. Aquesta activitat permet a més de que els escriptors puguin, de nou, transmetre les seves vivències, que infants i joves entrin en contacte amb la realitat de les persones refugiades, i de temàtiques com els drets humans, la llibertat d'expressió i la solidaritat. Alguns d'aquests tallers s'han impartit en dues llengües.

Finalment, la participació dels escriptors en el projecte també es traduirà en la celebració d'actes públics, diàlegs, debats, etc. a cadascuna de les ciutats participants.

Resultats: El projecte ja ha celebrat esdeveniments notables, com un encontre d'escriptors perseguits al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, amb un gran èxit de participació, o un taller d'escriptura creativa amb un escriptor Colombià perseguit a l'Institut Cervantes de Frankfurt.

Fons: <http://www.shahrazadeu.org/>, www.litprom.de/147;

(Sobre sensibilització, veure també l'apartat de recursos pels ajuntaments).

3. Cooperació per la pau

Generalment són les ciutats del sud les que més han d'afrontar el repte d'acollir a les persones refugiades (veure el mapa p. 5), aquelles que estan situades a l'interior o prop de països en conflicte armat. Sovint, aquestes ciutats no tenen prou mitjans per a satisfer les necessitats d'aquests fluxos de migració forçada, i per això necessiten el suport d'actors externs.

Una forma de donar suport a les poblacions refugiades o desplaçades a altres països es donant suport econòmic a organismes, mitjançant la cooperació indirecta, d'ajut al refugiat, com l'Alt Comissionat de Nacions Unides pels Refugiats (ACNUR), o Agència de Nacions Unides d'Assistència a la població palestina refugiada (UNRWA). També es pot donar suport a ONGs que donin suport als refugiats en situació d'emergència, com Metges Sense Fronteres.

Alguns ajuntaments han optat per fer cooperació directa de suport a població refugiada, com és el cas de la llarga tradició de cooperació amb els camps de refugiats saharauis a Tinduf (Algèria):

Suport a la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD)

Objectiu: Desenvolupar un marc de cooperació conjunta dels municipis bascos que multipliqui els efectes d'aquesta sobre la població sahrauí refugiada.

Context: La relació entre Euskadi i la RASD remunta a fa més de trenta anys, i està protagonitzada, per part de la contrapart basca, per una multiplicitat d'actors institucionals i de la societat civil. Més de 100 municipis d'aquesta comunitat autònoma estan agermanats amb poblacions sahrauís.

Descripció: L'Unitat de Coordinació Sàhara, creada per Euskal Fundoa (Associació d'Entitats Locals Basques Cooperants), coordina l'actuació dels ajuntaments bascos de suport a la RASD. La Unitat promou actuacions que van des de la sensibilització amb exposicions sobre la realitat dels refugiats a l'acció política, mitjançant mocions de suport al Pla de Pau per la Lliure Determinació del Poble del Sàhara Occidental, o organitzant delegacions de representants als territoris sahrauís ocupats, passant per la cooperació, en accions de millora del transport de combustibles, la construcció d'un casal de dones, o el programa Vacances en Pau, en que els ajuntaments coordinen l'acollida d'infants sahrauís per part de famílies basques.

Resultats: S'han generat relacions sostingudes amb el Ministeri de Cooperació de la RASD per a acordar els camps d'actuació prioritaris, amb la Unió Nacional de Dones Sahrauís, i amb els alcaldes de les poblacions agermanades.

Contacte de l'Unitat de Coordinació Sàhara: ucs-sku@euskalfondoa.org.

 Malgrat la gran quantitat d'agermanaments existent entre poblacions basques i sahrauís, els projectes de cooperació que promou la Unitat de Coordinació Sàhara no és bilateral amb micro-projectes propis de cada municipi, sinó de coordinar accions, de manera a evitar que es creïn desigualtats entre ells.

Campanyes

La Xarxa de Ciutats

Internacionals de Refugi (ICORN (www.icorn.org), per les seves sigles en anglès) protegeix a persones escriptores perseguides per motius polítics.

Les ciutats i regions que formen part de la xarxa es comprometen a aconseguir un allotjament per la persona perseguida i la seva família, pagar-li una beca mensual, assistir-la durant dos anys, facilitar la seva integració en la comunitat local, tant social com artísticament, etc.

Contacte: icorn@icorn.org.

El programa de **ciutats solidaries** busca promoure polítiques públiques per la integració de les persones refugiades facilitant el seu accés als serveis bàsics de salut, educació, feina i habitatge. Aquest programa vol donar resposta a la difícil integració dels refugiats de diversos països de Sud Amèrica, que s'assenten principalment a ciutats.

Representants de Buenos Aires signant els documents per a convertir-se en Ciutat Solidaria. © ACNUR / Tucuna.

El Programa busca facilitar l'execució de polítiques públiques el més integrals possible, de forma a garantir els drets socials, econòmics i culturals de les persones refugiades a diferents ciutats-pilot d'Amèrica Llatina. Les ciutats de Buenos Aires i Mendoza a Argentina, de Porto Alegre i Sao Paulo a Brasil, La Calera a Chile, l'estat de Mèxic, la Municipalidad de la Ciudad de Panamá, i Maracaibo a Veneçuela estan participant en aquest projecte.

Recursos

L'Agència de Nacions Unides d'Ajut al Refugiat ofereix un munt d'**activitats de sensibilització**, des de materials didàctics per a ser utilitzats per professors a l'aula, fins a exposicions per a totes les edats.

Durant l'any 2009, una de les seves activitats, la xerrada "Escoltem els refugiats", està inclosa dins del [Catàleg de sensibilització de la Diputació de Barcelona](#).

Vàries organitzacions han creat **jocs d'ordinador** que permeten ficar-se en la pell de persones refugiades. En destaquem dues:

- [Contra viento y marea](#) és un joc pedagògic creat per la Oficina de Nacions Unides d'Ajut al Refugiat destinat a infants i joves. El jugador s'ha de posar en la pell d'un infant que viu en una dictadura, i ha d'enfrontar-se a diverses dificultats: aconseguir sortir del país, obtenir l'exili a l'estranger, i reconstruir la seva vida. Cada prova es relaciona amb dades actualitzades i articles de drets humans i de dret internacional.
- Amb el joc [Traces of Hope](#) (Trets d'esperança), els jugadors han d'ajudar a Josef, un noi ugandès a retrobar la seva mare dins del camp de refugiats. Aquest joc ha estat elaborat per la Creu Roja.